

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VOOR DE BOUW VAN EEN
RESTSTOFFEN ENERGIECENTRALE IN HET
INDUSTRIEHAVENTERREIN TE HARLINGEN.

©

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2007);
Toetsing Flora- en faunawet voor de bouw van een reststoffen energiecentrale op het industriehaventerrein te
Harlingen. Buro Bakker adviesburo voor ecologie te Assen BV,
in opdracht van Omrin Heerenveen.*

in opdracht van:

OMRIN HEERENVEEN

Contactpersoon:

DHR. S. BOSCH

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE B.V.
Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643

Projectleiding:
Ing. J.R. Offermans

Veldwerk & rapportage:
Ing. R. Zwerter

Inhoud

1	INLEIDING.....	1
1.1	AANLEIDING.....	1
1.2	OPZET	1
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET	1
1.4	DE VOGELRICHTLIJN	2
1.5	DE HABITATRICHTLIJN.....	2
1.6	RODE LIJSTEN.....	2
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE	3
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	3
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	3
2.3	FAUNA	4
2.3.1	Vogels.....	4
2.3.2	Zoogdieren	4
2.3.3	Amfibieën en vissen.....	4
2.3.4	Overige fauna.....	4
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	5
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN	5
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP.....	5
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN	5
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES.....	6

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Ten behoeve van plannen voor de aanleg van een reststoffen energie centrale te Harlingen heeft Buro Bakker van Omrin Heerenveen de opdracht gekregen de betreffende locatie te inspecteren op de eventuele aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd op basis van een veldbezoek, eventuele bestaande gegevens en ecologisch inzicht te rapporteren over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten in het plangebied. Het betreft soorten die beschermd worden op basis van de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

Op 4 januari 2007 is het terrein hiervoor bezocht. Daarbij is gelet op beschermde flora en fauna. Ten aanzien van het voorkomen van beschermde flora, vogels, amfibieën, zoogdieren en overige fauna in het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek waarnemingen gedaan of is een inschatting gemaakt.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet (2002) is een groot aantal planten- en diersoorten beschermd. Voor het realiseren van de geplande maatregelen zijn de volgende wetsartikelen relevant:

Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van alle in het wild voorkomende planten en dieren minimaal is.

Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats verwijderen van beschermde inheemse planten.

Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.

Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen. Tevens wordt voorzien in de mogelijkheid via een algemene maatregel van bestuur vrijstellingen te verlenen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

Categorie 1: Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2: Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.

Categorie 3: Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrictlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels: Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3).

1.4 DE VOGELRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn is verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd. Aanvragen of verlenen van ontheffingen is niet mogelijk. In de praktijk betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen, waartoe het onderzoeksgebied niet behoort. Het dichtstbijzijnde Vogelrichtlijn gebied ligt in de Waddenzee op enkele honderden meters afstand.

1.5 DE HABITATRICHTLIJN

De Europese Habitatrictlijn is eveneens verwerkt in de Flora- en faunawet. In bijlage IV van de Habitatrictlijn zijn soorten opgenomen die strikt dienen te worden beschermd. Dit is slechts een deel van de soorten die beschermd is in het kader van de Flora- en faunawet. Deze categorie soorten heeft een (veel) strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten.

In het kader van de Habitatrictlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen, waartoe het onderzoeksgebied niet behoort. Het dichtstbijzijnde Habitatrictlijngebied ligt in de Waddenzee en ligt op enkele honderden meters afstand.

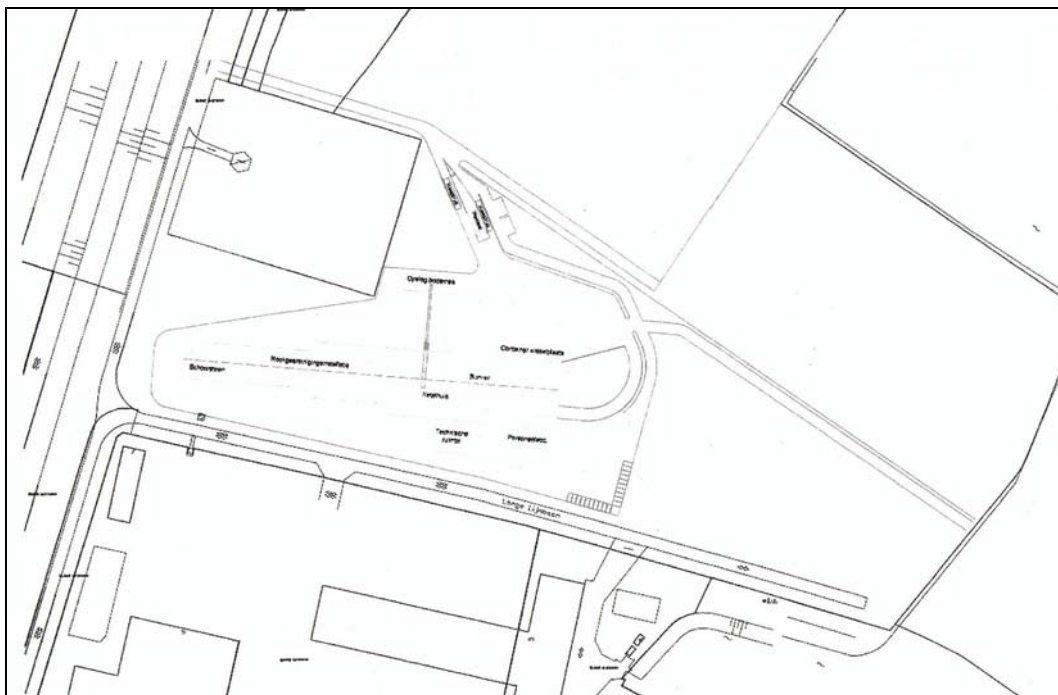
1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Dat geldt zeker voor de flora. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

Het onderzoeksgebied is gelegen op het industriehaventerrein dat zich bevindt aan de noordoostzijde van Harlingen. Het betreft een terrein dat speciaal is aangelegd voor industriële doeleinden. Langs de Lange Lijnbaan is een talud aanwezig. Voor het overige ontbreekt reliëf in het onderzoeksgebied. Sommige plekken liggen wel iets lager dan andere waardoor er plaatselijk grote waterplassen aanwezig waren op het moment van bezoek. Van de oorspronkelijke functie (landbouw) zijn geen sporen terug te vinden in het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied betreft het gedeelte van het industrieterrein dat binnen de invloedssfeer van de nieuw aan te leggen reststoffen energiecentrale valt. In figuur 1 is de begrenzing van het onderzoeksgebied aangegeven.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied aan de Lange Lijnbaan te Harlingen.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

<i>industrieterrein</i>	
Fijn schapegras	Paardebloem
Witte klaver	Bijvoet
Smalle weegbree	Herfstleeuwetand
Ruw beemdgras	Speerdistel
Duizendblad	Kruipende boterbloem
Akkermelkdistel	

Tabel 1: Waargenomen plantensoorten.

Het aantal aangetroffen plantensoorten is beperkt. Dit heeft gedeeltelijk te maken met de tijd van het jaar waarin het onderzoek is uitgevoerd. In de wintermaanden zijn niet alle planten zichtbaar waardoor soorten kunnen worden gemist. De belangrijkste reden voor de soortenarme vegetatie is waarschijnlijk de vrij recente aanleg van het terrein. Hierdoor is de vegetatie nog in ontwikkeling.

Alle aangetroffen plantensoorten in het onderzoeksgebied zijn algemeen en duiden op een vrij voedselrijke bodem. Er werden geen beschermde of Rode lijst soorten aangetroffen.

De resultaten van het vegetatieonderzoek zullen door het ongunstige moment van bezoek niet worden beïnvloed. In het groeiseizoen zullen weliswaar meer soorten worden aangetroffen maar beschermde soorten zullen in de zomer evenmin voorkomen.

2.3 FAUNA

Het onderzoeksgebied is vrij monotoon van aard. Daardoor zal een beperkt aantal dieren van het onderzoeksgebied gebruik maken. Een aantal algemene, beschermde soorten komt (waarschijnlijk) wel voor op het terrein. Deze worden hieronder per soortgroep beschreven.

2.3.1 VOGELS

Tijdens het veldbezoek werd een grote groep rustende Scholeksters waargenomen. Deze dieren foerageren bij eb waarschijnlijk op het wad. Als het vloed is worden droge rustplaatsen opgezocht. Overige vogels werden niet waargenomen.

In het broedseizoen kan een aantal weidevogels op het terrein tot broeden komen. Met name Kievit, Scholekster en Graspieper zullen binnen de grenzen van het onderzoeksgebied broedbiotoop kunnen vinden.

2.3.2 ZOOGDIEREN

Dit type terreinen wordt doorgaans gedomineerd door zoogdieren. Pas ingerichte industrieterreinen vormen vaak geschikt leefgebied voor hoge dichtheden muizen. Deze muizen trekken op hun beurt predatoren aan.

Tijdens het veldbezoek zijn op verschillende plekken holletjes en loopsporen van de Veldmuis waargenomen, deze soort komt in vrij hoge dichtheden voor. Een enkele keer kon een hol van de Bosmuis onderscheiden worden. Van de Bosspitsmuis werden geen sporen gevonden, maar ook deze soort komt naar verwachting voor op het terrein. Predatoren als Wezel, Hermelijn en Vos zullen worden aangetrokken door de goede Veldmuizenstand en op het onderzoeksterrein foerageren. Van deze predatoren zal naar verwachting alleen de Wezel verblijfplaatsen hebben op het terrein.

Er werden zeer veel sporen van de Haas gevonden, bovendien werd er een Haas gezien.

2.3.3 AMFIBIEËN EN VISSEN

Het zandige terrein met ondiepe plassen vormt geschikt biotoop voor de strikt beschermde Rugstreeppad. In de winter zijn alle amfibieën in winterslaap waardoor onderzoek naar de aanwezigheid van amfibieën niet mogelijk is. Op basis van bekende verspreidingsgegevens van de Rugstreeppad in Nederland mag echter worden aangenomen dat de soort in het onderzoeksgebied niet voorkomt. Binnen een straal van enkele tientallen meters rondom het onderzoeksgebied zijn geen waarnemingen van de Rugstreeppad bekend.

Dit geldt naar verwachting ook voor andere amfibieën. Geschikte voortplantingswateren ontbreken in- of in de buurt van het onderzoeksgebied. Bovendien komen rondom Harlingen slechts weinig amfibieënsoorten voor. Daardoor is het aannemelijk dat amfibieën in het geheel niet voorkomen in het onderzoeksgebied.

Door het ontbreken van geschikt open water zullen geen vissen leven in het onderzoeksgebied.

2.3.4 OVERIGE FAUNA

Voor overige beschermde soorten, zoals beschermde soorten vlinders en libellen is geen biotoop aanwezig.

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft per soort het beschermingsregime aan (zie § 1.3). Afhankelijk van de exacte ingreep is ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In § 3.4 wordt dit verder toegelicht.

Soortgroep	Soort	Waarneming	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3
Zoogdieren	Vos (<i>Vulpes vulpes</i>)	A	X		
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	A	X		
	Hermelijn (<i>Mustela erminea</i>)	A	X		
	Haas (<i>Lepus europeus</i>)	B/C	X		
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	B	X		
	Bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	A	X		
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	B	X		
Vogels	Alle soorten	C			X

Tabel 2: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk in het gebied voorkomende beschermde flora en fauna. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermd (zie § 1.3). Waarneming type: A: biotoop aanwezig, B: sporen/ hollen aanwezig, C: zichtwaarneming.

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Door de werkzaamheden die met de realisatie van een reststoffen energie centrale gepaard gaan zal een aantal algemene soorten zoogdieren worden gedood en/of hun verblijfplaatsen worden verstoord. Voor de Haas geldt dat deze soort geen gebruik maakt van vaste verblijfplaatsen zoals die worden bedoeld door de Flora- en faunawet. Voor de Vos en de Hermelijn geldt dat deze dieren mogelijk wel voorkomen maar naar verwachting geen verblijfplaatsen hebben binnen de grenzen van het onderzoeksgebied.

Indien de bouwwerkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd zullen broedvogels worden verstoord.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is het niet uit te sluiten dat er individuen van algemene soorten zoogdieren het slachtoffer worden. De ingrepen zullen echter niet de totale populaties vernietigen. De meeste soorten zullen in de overblijvende landschappelijke structuren gunstige biotopen blijven vinden. Het gaat om diersoorten waarvoor geldt dat met deze ingrepen de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in het geding komt. Er kan derhalve worden gesteld dat met betrekking tot deze soortgroepen verdere compensatie niet noodzakelijk is.

Met het oog op de zorgplicht (artikel 2, zie § 1.3) dient men er zorg voor te dragen dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van alle in het wild voorkomende planten en dieren minimaal is. Enkele dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient het gras zo kort mogelijk te worden gemaaid. Het terrein wordt voor de meeste dieren dan minder geschikt waardoor een groot deel van deze dieren meer geschikt leefgebied op zal zoeken.

Het is noodzakelijk aandacht aan de vogels te besteden. Bij de werkzaamheden dient er rekening gehouden te worden met de broedtijd. Deze loopt van half maart tot en met juli. In die periode zullen geen werkzaamheden gestart mogen worden.

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Alle in het gebied aangetroffen soorten behoren tot categorie 1. Hiervan is de gunstige staat van instandhouding niet in het geding. Daarom geldt voor deze soorten een vrijstelling. Er hoeft met betrekking tot deze soorten voor de werkzaamheden geen ontheffing te worden aangevraagd.

Voor vogels geldt de noodzaak de broedtijd te ontzien, zoals in de vorige paragraaf nader is beschreven. Indien hieraan wordt voldaan is een ontheffingsaanvraag niet nodig.

Soortgroep	Soort	Waarneming	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3
zoogdieren	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	A	X		
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	B	X		
	Bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	A	X		
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	B	X		

Tabel 3: Overzicht van soorten die bij de werkzaamheden zullen worden gedood of verstoord. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermd (zie § 1.3).

Het effect van de te bouwen reststoffen energie centrale op het Natura 2000 gebied de Waddenzee wordt in dit onderzoek niet behandeld. Dit onderwerp zal in andere onderzoeken uitvoerig aan de orde komen.

mei 2007

Vormgeving:
Joop Striker, Assen